БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
Институт за балканистика с Център по тракология
"Проф. А. Фол"
Вх. № 654 НО-05 / 5.11 2014 г.

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Костадин Иванов Грозев

за научната дейност на гл. ас. д-р Ирина Любомирова Огнянова, единствен кандидат в конкурса за академичната длъжност „доцент“, обявен в „Държавен вестник“, бр. 50 от 17.06.2014 г. от Института за балканистика с Център по тракология „Проф. Александър Фол“ при БАН по Направление 2.2. История и археология, научна специалност „Нова и най-нова обща история“ (нова и най-нова история на Хърватия) за нуждите на секция „Балканите след Втората световна война“

Д-р Ирина Константинова Огнянова е завършила средното си образование в 7 ЕСПУ – София в паралелка със засилено изучаване на английски език. Висшето си образование завършва през 1992 г. по специалност „История на Византия и балканските народи“ в Историческия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Има втора магистърска степен по история от ЦЕУ в Будапеща, където завършва успешно едногодишна магистърска програма (1994). След зачисляване като редовен докторант в ИФ на СУ тя успешно защитава дисертация през 1999 г. на тема „Национализъм и национална политика в Независимата хърватска държава (1941 – 1945)“ (публикувана с известна преработка през 2001 г.). В периода 1999 – 2003 г. реализира успешно два постдокторантски проекта в Прага, Чехия и Флоренция, Италия, свързани пряко с темата на нейната хабилитационна монография. През 2002 г. преподава като хоноруван преподавател към катедрата по Обща история към Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ в Благоевград. От 2003 г. е научен сътрудник II ст. към Института по балканистика към БАН, а от 2007 г. – главен асистент към същия (от 2010 г. към ИБЦТ). През последните години тя е осъществила две нови специализации – към Лондонският икономически институт (2011) и Центъра за съвременна еврейска документация в Париж (2013), което й е позволило да работи в тамошни архиви, библиотеки и изследователски центрове по широк кръг от теми, които я интересуват в изследователско отношение.

В настоящия конкурс д-р Ирина Огнянова се представя с общо 11 публикации по темата на докторската дисертация и 20 публикации по други теми, между които и 2 монографии. Първата от тях е на тема: „Национализъм и национална политика в Независимата хърватска държава (1941 – 1945)“, която представлява разширен вариант

на докторската й дисертация. Тя е осъвременен с допълнителни архивни материали от различни международни архивохранилища и с библиография.

Втората монография на д-р Ирина Огнянова – „Католическата църква и усташкият режим в Хърватия (1941 – 1945)“ е публикувана през тази година и е посветена на ролята на църквата за оцеляването на хърватската нация в условията на окупация и марионетен местен авторитарен режим. Основната цел на авторката, както е формулирана в предговора е „да се изследва дейността на Католическата църква в Хърватия като опонент на усташката власт и на провежданата от режима политика на краен национализъм по време на Втората световна война“.(с. 28 – 29). Като по-конкретна изследователска задача тя очертава специфичното място на църквата, която търси пътища за оцеляване в условията на чужда – италианска и германска окупация и същевременно защитава общохуманитарни ценности и на практика е единствената престижна социална институция, защитаваща правата на малцинствата в обстановката на онези години. На базата на изключително доброто познаване на оригиналния изворов материал тя прокарва убедително своето виждане за протичащите социалнополитически и моралнопсихологически процеси и мотивирано убеждава читателя в достоверността на направената историческа реконструкция. Авторката разработва и някои дискусионни въпроси – като например за различията на висшия и низшия клир по отношение на идеята за независима хърватска държава, както и за сложните взаимоотношения на Загреб с Ватикана. Монографията оставя крайното впечатление на една широка панорама на състоянието на хърватското общество в годините на войната и успешно изпълнява своите изследователски и образователни задачи.

Представените научни публикации на д-р Ирина Огнянова обхващат няколко тематични кръга, по-голямата част свързани с историята на Югославия през XX в. и със съдбата на различни нации и републики в многонационалната държава (особено свързани с историята на Хърватия и Босна и Херцеговина). В своето научно творчество кандидатката се интересува от социалнополитическа и културна история, анализира и проблеми, свързани с национализма, религията и националната идентичност. С особен принос е втората й монография, която запълва празноти и в хърватската историография по отношение на връзката между национализъм и католицизъм, а така също и за държавно-църковните отношения в Хърватия и Югославия като цяло. Заслужават отбелязване и онези работи на кандидатката, свързани с разпадането на Югославия, новата държавност, възникнала в Хърватско и политическия режим на Франьо Туджман. Извън тази изследователска област са проучванията на кандидатката върху съдбата на българските евреи в годините на Холокоста, както и върху националната идея в идеологията и дейността на селските партии на Балканите в края на XIX и началото на XX в. (правят се паралели между БЗНС и Хърватската селска партия). Като принос на рецензираната научна продукция заслужава да се отбележи и широката документална база, на която се основават изводите и привеждането в научен оборот на нови материали от архивохранилищата на България, Харватия, Югославия, САЩ, Великобритания, Франция и др. Всичко това,

наред с рецензираната монография представят д-р Огнянова като утвърден и завършен специалист в конкретнат проблематика, на които предстоят нови изследвания с приносен характер. За това спомага натрупаният опит, работата с няколко балкански и други езици и ориентацията й в документите за епохата.

Научноизследователската дейност на д-р Ирина Огнянова включва и работата й като съставител, редактор и организатор на издания, сборници и прояви в сферата на балканистиката. Това се съчетава в работата по значим брой международни и национални изследователски и образователни проекти на академично равнище и на равнище неправителствен, граждански сектор (всички те надлежно изброени в подробната библиография). Всички те, допълнени от множество участия с доклади и експертно мнение на конференции, кръгли маси, симпозиуми, дискусии и семинари (вкл. на ИБЦТ) я утвърждават като учен с широки международни връзки и опит, със способност да работи в международни и национални мрежи и колективи, с практически опит в представяне на резултатите от подобни проекти. За това е допринесла и дългогодишната й работа като секретар на Българския национален комитет по балканистика (2001-2014). Следва да се отчете и сравнително по-малкия й, но присъстващ в научното й израстване преподавателски опит, който ще е от особено значение при бъдещата й работа с млади научни кадри.

С оглед настоящата процедура искам да заявя убедено, че представената кандидатура на д-р Ирина Огнянова – Кривошиева отговаря напълно на изискванията на ЗРАСРБ, както й на допълващите го правилници на ресорното министерство и БАН, както и на съгласуваните с тях правила на ИБЦТ.

Направените в настоящото ми становище изводи за представената за рецензиране научна продукция ми дава основание да препоръчам убедено на научното жури и на научния съвет на Института за балканистика с Център по тракология „Александър Фол“ д-р Ирина Любомирова Огнянова – Кривошиева да бъде избрана за доцент по обявения конкурс.

София, 1 ноември 2014 г.

.....

доц. д-р Костадин Грозев